

לו חיים נוחים: לשבת בקפה סמירמס ולכ-
תוב שירים ומאמרים, במקום להצטרף לבני
עמו — דהיינו לאחר האירגונים הפלסטינאים.
התקפה חריפה. גם רדיו סוריה הצ-
טרף להתקפה זו, אבל בנושק אחרי ידיו
של דבויש, המשורר סמית אל-קאסם, פיר-
סם בגליון פברואר של אל-ג'זירה. ירחין
ספרותי של רק"ח, מאמר התקפה חריף על
דרויש, בו אמר, בין היתר:

„אין ברצוני לגנותך על פעולה שנהפכה
למציאות. כיצד אפשר להתחזר כנור ש-
כבר נורה? אבל ברצוני להגיד לך כמה דב-
רים שעלו על דעתי לאחר עזיבתך למצ-
רים ולאחר הדברים שהשמעת במסיבת
העיתונאים שקיימת: מאז קום המדינה לא
חדלה ישראל מהגשמת מטרותיה הציוניות,
המתבטאות בכלל הבא: יותר אדמה —
ופחות ערבים. אחת התוכניות שראינו ב-
זמן האחרון היא עיבוד גל ההגירה הער-



משורר אל-קאסם
מי עריק?

בית-ישראלית לקנדה. אז עמדנו כולנו נגד
מזימותיה.

רדיו סוריה ניצל מאמר זה, שידר איתו,
בתוספת הקדמה קצרה, בה נאמר בין
היתר: „עזיבתו של המשורר מחמוד דר-
ויש את המולדת הכבושה עוררה גל של
מחאות. אנו לא רוצים להיכנס לחיכות,
אבל הבה נשמע את דברי ידידו וחברו ל-
מאבק, המשורר סמית אל-קאסם.”

אלתרמן בקהיר. המחנה השני הגן
על דרוויש, הסכים עימו כי החלפת מקום
אין פירושה נטישת המערכה. אדם יכול
לפעול — בכל מקום בו יהיה. המשורר
אחמד עבד אל-מועטי חגאוי כתב בשבוע
עון רוז אל-יוסף מאמר בשם „עצות ל-
מחמוד דרוויש, ייעץ שם לדרויש להת-
רכז בתרגום שירה עברית. „אנו רוצים
לקרוא את שיריהם של נתן אלתרמן, עמ-
חי, אלכסנדר פן ואחרים.” כן הציעו לדר-
ויש לכתוב, תסריט על החי ערביי ישר-
אל. דרוויש קיבל את ההצעה.

על דברי הביקורת נגדו, ענה דרוויש כי
מאמר שפורסם בשבועון אל-מסארה, בשם
„תנו לי להתחתן” — דהיינו, שניחו לו
לבחור את המקום שהוא רוצה.

אלא שכל זה כנראה לא עזר, ודרויש
החליט לעקור ללבנון. העיתונים הלבנו-
נים ידעו להתנבא כי דרוויש נטש את
סמירמס והחליט להיות יותר פעיל —
עד כדי כך, שיתכן שיצטרף לחזית העממי-
חית, יתמנה לעורך-מישנה של ביטאונה.

„הדרוזים — ערבים.

ועוד איך?

גלווייה, בשבוע שעבר, של רשת הריגול
הדרוזית ברמת הגולן, שבראשה עמד אחד
מנכבדי העדה. כמאל כינג, גרמה הפתעה,
אם לא זעזוע, לקורא העיתונים הישראלי
הממוצע. כי זה נטה לאמין לעיתונות,
בהם שמע שוב ושוב כי הדרוזים אינם
ערבים, אלא ארזבא, שונאים את הערבים.

קורא העיתונים הישראלי היה מופתע
פחות, לוא היו עיתוניו מפרסמים עבורו
את הראיון עם סולטאן באשא אל-אטאש,
המנהיג הדרוזי הדגול, אשר שיחק תפקיד
ראשי בהתקוממות הסורית בשנת 1925
נגד הצרפתים, ונחשב למנהיג ערבי שעשה
היסטוריה.

המנהיג הקשיש, בעל ההשפעה הגדולה,
העניק את הראיון לשבועון הלבנוני אל-
לוא, בביתו בג'בל אל-ערב שבסוריה (הר
הערבים, בו מתגוררים הדרוזים).

נשאל המנהיג בן ה-95: „התעמולה הי-
שראליית מנסה להשפיע על בני העדה הי-
דרוזית באמרה כי הערבים מאשימים אותם
בבגידה. מה היא תשובתכם על התוכנית
השואפת להפריד בין בני העם האחד?”

„האימפריאליזם תמיד נקט בסנסמה הפ-
רד ומשול, וכך הצליח לשלוט בנו. אך
תמיד היתה הסיסמה שלנו: „הדת שייכת
לאלוהים, והמולדת לכולם.” אתה רוצה
שאתייחס לתוכנית החדשה. אני אומר כי
הדרוזים הם ערבים, וכפי שירתו את מור-
לדתם והערביות שלהם בעבר — יעשו כך
גם היום. יעשו הכל, בכדי לשחרר את
פלסטין. חלק מהם כבר נטלו את וישקם,
הם נמצאים בשרותי הפידאיון.

„התוכנית הציונית, השואפת להפריד —
לא תצליח, למרות כל אמצעי הלחץ הי-
נפשיים והכספיים, שנועדו להציג את אחי-
נו בשטחים הכבושים באור בוגדני. אחינו
הדרוזים בשטחים הכבושים צריכים להיות
חלוצי המהפכה והמרד הערבי בשטחים הי-
כבושים. כל השמחות המשודרות מעל גלי
האתר בחגים בקול ישראל* מטרם היא
לבלבל, ולהביא לאי-אמון בדרוזים בשט-
חים הכבושים ומחוצה לה.

„מה דעתך על התעמולה הציונית המכנה
את הלוחמים הפלסטינאים כחבלנים וטרור-
ריסטים?”

„כינויים כאלה מוכרים לנו. האמת היא,
כי האדם הגדול הוא זה המוכן להקריב
את נפשו למען מולדתו. המהפכה הפלס-
טינית קיימת ונתמכת ע"י העם הפלסטיני
ופעולות הגבורה שלו, אלה מייצגים עם
אשר ידע למצוא את הדרך לשחרור מולד-
תו.”

„מה ברצונך להגיד לאחינו הדרוזים
המחזיקים מעמד בשטחים הכבושים?”
„עצתי היא שיחזיקו מעמד, למרות כל
הלחצים אשר מפעילים שלטונות הכיבוש
עליהם. יום השחרור יבוא ללא ספק, והי-
נצחון קרוב. אני פונה לכל אחינו הערבים
בשטחים הכבושים שיעזרו לפידאיון.”

השטחים

מי רוצה

אוניברסיטה בשטחים?

מישרד החינוך והתרבות, העיתונות, הי-
מישל הצבאי — כולם מנופפים לאחרונה
ברעיון הקמת אוניברסיטה ערבית בשטחים
הכבושים, בקירבת רמאללה שתמומן ע"י
ממשלת ישראל. לרעיון זה מתנגדים עיריית
רמאללה ותושבי השטחים, המעדיפים, רובם
ככולם, להמשיך לימודיהם באוניברסיטאות
בארצות-ערב.

להליהם. גם הליגה הערבית דנה בי-
שאלה, החליטה להילחם ברעיון. הדרך הי-
יחידה לכך: קבלת כל בוגרי החינוך שזכו
בתעודת הבגרות הערבית, שעדיין קיימת
בשטחים, לאוניברסיטאות בארצות-ערב. הי-
ליגה ביקשה ממדינות ערב לקבל על עצמן
התחייבות זו: התוצאה: מצרים היתה מור-
כנה לקבל 1200 סטודנטים מהגדה ו-200
מרצועת עזה, העלתה לאחר מכן את הי-
מספרים ל-1400 מהגדה ו-600 מהרצועה.
סוריה ועיראק קיבלו על עצמן כ-1000
סטודנטים. שאר מדינות ערב התחייבו ל-
תת מלגות, כי „אין להן אפשרות טכנית
לקליטת תלמידים.”

איומים. מאז מלחמת ששת-הימים, נת-
קבלו כמה סטודנטים מהשטחים לאוניבר-
סיטה העברית בירושלים, אך לאחר תקי-
פה קצרה הפסיקו את לימודיהם בטענה
שקשה להם ללמוד בעברית. הסיבה האמרי-
תית: הם קיבלו איומים מארגוני הפידאיון.
בארצות-ערב גוברת הדיעה כי מטרת
ישראל, בהקמת האוניברסיטה, היא לייחד
את השטחים המוחזקים, להשפיע על הי-
חיים התרבותיים בהם, וזאת, כפי שטוען
השבועון המצרי רוז אל-יוסף, לאחר ש-
נכשלה התוכנית הישראלית לשלב את הי-
סטודנטים באוניברסיטה העברית. להשפיע
על חינוך הנוער הפלסטינאי, על התפתחות
והתרבות הארגונים הפלסטינאים.

* בחגים, כחג העצמאות, משדרים חגי-
גות בכפרים הערבים (ובמיוחד בכפרים הי-
דרוזים), שמהן משתקף כאילו הדרוזים הם
אנטי ערבים.

בשבוע שעבר שהה עורכו של

„העולם הזה” ארבעה ימים באירופה, ביקר

בפאריס ובבון, ניהל שורה של שיחות עם

מדינאים ואישים אחרים, לרבות מצריים,

וניצל את מקורות המידע המוסמכים ב-

יותר. בסידרה זו הוא מוסר את הדו"ח

המעודכן ביותר על המתרחש בעולם

הערבי ובמאבק הגלובאלי סביב ישראל

דיין מוציא יודעת שלום מצעדי

ה דבר המזעזע ביותר ששמעתי מפי אישיות מצרית היה זה:
ל לפני ארבעה חודשים, בחודש פברואר 1971, עמדה ממשלת מצ-
ריים לערוך שורה של מיבצעי-ראווה דרמאטיים, כדי לקרב את
השלום.

מיבצעים אלה נועדו מראש להדהים את דעת-הקהל בישראל ובעולם, להוכיח בלשון
המעשים כי מצרים אכן מוכנה לשלום של ממש, ולשנות לחלוטין את האקלים הבינלאומי.

מאת

אורי אבנרי

במרכז המיבצעים היתה צריכה לעמוד פגישה ישירה ראשונה בין
אישיות מצרית מרכזית לבין אישיות ישראלית מרכזית.
המיבצע הזה היה מוכן לביצוע — יהוא עמד להתבצע תוך שבוע.

ואז — בוטל ברגע האחרון ממש.

מדוע?

בגלל פצצה אחת, שהוטלה ברגע מכריע זה עלידי מנהיג ישראלי חשוב:

משה דיין.

הוא הכריז את הכרזתו, שנכנסה כבר להיסטוריה. זה היה ביום ה-15 בפברואר 1971, בי-
מסיבה לקבוצת נכיש"ל שזכו לצלי"שים, במיסעדת קסבה בתל-אביב. הוא אמר (ואישר